

Die Schöpfung Joseph Haydn

Tijdens zijn bezoek aan Londen in 1791, woonde Haydn het grote Händel festival in Westminster Abbey bij. Dit inspireerde hem zelf oratoria te schrijven. 29 april 1798 was de eerste uitvoering van Die Schöpfung o.l.v. de componist. Het werk was een groot succes in Wenen en het begon weldra een zegetocht naar Frankrijk, Londen, Berlijn en Praag. Met Die Schöpfung bevestigde Haydn zijn groot muzikaal talent.

De tekst werd geleverd door baron Gottfried van Swieten. Deze Nederlander werd de "muziekpauze" van Wenen genoemd. Hij maakte een Duitse bewerking van een libretto dat ene Lindley voor Händel had gemaakt van de tekst "Paradise lost" van Milton. Händel had de tekst nooit gebruikt.

Haydn werkte twee jaar aan de compositie van dit oratorium. Hij vertelde zijn biograaf: "Nooit voelde ik mij zo vroom als toen ik aan "Die Schöpfung" werkte. Dagelijks viel ik op mijn knieën en bad God dat Hij mij de kracht zou geven dit werk te voltooien."

Die Schöpfung bestaat uit drie delen.

Het eerste deel begint met een instrumentale beschrijving van de oerchaos, de woeste en vormeloze aarde voordat God met Zijn scheppingswerk begon.

Het oratorium is traditioneel opgebouwd in koren, recitatieven en aria's. De beschrijving van de eerste zes dagen in het eerste en tweede deel volgt steeds hetzelfde schema: een recitatief kondigt het aanbreken van de dag aan, een recitatief met begeleiding of een aria schildert de bijzondere gebeurtenissen van deze dag en het slotkoor prijst het geschapene en dankt God voor Zijn geslaagde werk.

De opbouw wordt rijker en gevarieerder naarmate de schepping vordert. De eerste dag bestaat uit slechts twee nummers, de zesde dag uit negen.

Het derde deel heeft geen vast schema meer. We ontmoeten Adam en Eva, die zich verwonderen over de schoonheid van het paradijs. In een prachtig duet bezingen zij hun liefde voor elkaar.

Tot slot stemmen allen in met een geweldig loflied op God.

